

Силабус курсу «Теорія і практика відновного правосуддя»

2023/2024 навчального року

Назва курсу	Теорія і практика відновного правосуддя
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра кримінального процесу та криміналістики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 – Право; 081 – Право
Викладачі курсу	Мазур Марта Романівна , кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Нор Василь Тимофійович , завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор кафедри кримінального процесу та криміналістики
Контактна інформація викладачів	marta.mazur@lnu.edu.ua vasyl.nor@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації проводяться особисто у приміщенні кафедри (вул. Січових стрільців, 14 ауд. 510) відповідно до графіку, затвердженого кафедрою на поточний семестр; електронною поштою; із використанням платформи ZOOM, месенджера Telegram тощо.
Сторінка курсу	Сторінка курсу буде створена за умови вибору навчальної дисципліни студентами факультету
Інформація про курс	Термін «Відновне правосуддя» походить від англійського словосполучення «restorative justice». Це не вид правосуддя в традиційному розумінні цього слова, а модель реагування на кримінальне правопорушення, спрямована на збалансування потреб потерпілого, правопорушника та суспільства. Існує декілька форм відновного правосуддя. Однією з найпоширеніших є медіація в кримінальних справах. Вона розглядається як структурована безпосередня зустріч сторін конфлікту, під час якої за допомогою нейтральної третьої сторони (медіатора) потерпілий та правопорушник мають можливість приймати активну участь у вирішенні проблем, спричинених кримінальним правопорушенням. Дана навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів: з поняттям, формами та особливостями відновного правосуддя – як нового підходу до кримінального правопорушення і покарання; з міжнародним та національним законодавством, що створює основу для реалізації програм відновного правосуддя на практиці в Україні; а також з найзастосованішою формою відновного правосуддя – медіацією, її теоретичними та практичними складовими.
Коротка анотація курсу	Курс «Теорія і практика відновного правосуддя» є вибірковою дисципліною з спеціальності 081 – Право для освітньої-професійної програми Бакалавра, яка викладається в 8 (восьмому) семестрі в обсязі

	3,5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань про теоретичні та практичні основи вирішення кримінально-правових конфліктів через реалізацію програм відновного правосуддя; формування знань щодо принципів та форм відновного правосуддя, моделей та процедури медіації у кримінальних справах; формування навичок щодо практичного застосування медіації у професійній діяльності юриста.
Література для вивчення дисципліни	<p>ЗАКОНОДАВСТВО</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0 2. Кримінальний кодекс України 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14 3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Офіц. вісник України. 2012. № 37. Ст. 1370. 4. Закон України «Про медіацію» № 1875-IX, 16 листопада 2021 р. 5. Порядок реалізації пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» № 172/5/10, 21 січня 2019 р. 6. Резолюцію Економічної і соціальної Ради ООН 2000/14 «Основні принципи застосування програм відновного правосуддя в кримінальних справах», 27 липня 2000 р. 7. Декларація Об'єднаних Націй «Основні принципи правосуддя для жертв злочинів і зловживань владою», 1985 р. 8. Рамкове рішення Ради Європейського Союзу «Про становище жертв у кримінальному судочинстві», 15 березня 2001 р. 9. Рекомендації № R (99) 19 про посередництво (медіацію) у кримінальних справах, 15 вересня 1999 р. 10. Рекомендації CM/Res (2018) 8 Комітету міністрів Ради Європи стосовно відновного правосуддя у кримінальних справах, ухвалено Комітетом міністрів 3 жовтня 2018 р. <p>ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аракелян Р. Ф. Впровадження інституту медіації в кримінальне процесуальне законодавство України: дис ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2019. 2. Відновне правосуддя. Особливості впровадження процедури медіації: європейський досвід / О.М. Боброва, А.О. Горова, В.В. Землянська, Н.М. Прокопенко. К. : Наш час, 2006. 164 с. 3. Герасіна Л.М., Требін М.П., Воднік В.Д. та ін. Конфліктологія: навчальний посібник. Харків: Право, 2012. 128с. 4. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики / Н.В. Нестор. К.: Алерта, 2018. 182 с. 5. Землянська В.В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України. К. : Видавець Захаренко В.О., 2008. 200 с. 6. Зер Г. Зміна об'єктива: новий погляд на злочин та правосуддя. К.: «Пульсари», 2004. 224 с. 7. Кримінальний процес України: Академічний курс: у 3 т. Т.1:

	<p>Загальна частина; за ред. Акад. НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В.Т. Нора, д-ра юрид. наук, проф. Н.Р. Бобечка. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 912 с.</p> <p>8. Микитин Ю.І. Медіація у кримінальних справах: деякі правові аспекти: посібник. К., 2006. 84 с.</p> <p>9. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилук, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.</p> <p>10. Braithwaite J. Restorative Justice and Responsive Regulation (Studies in Crime and Public Policy. Oxford: Oxford University Press Inc. 2002.</p> <p>11. Fedorchuk Maryna, Mediation in criminal cases: comparative legal analysis. "Legal Bulletin": Collection of Scientific Works. "KROK" University Special Edition (Iss.2). Kyiv. 2021, pp.63-68.</p> <p>12. Marshall F. Tony. Restorative Justice: An Overview. Home Office, 1999. 36 p.</p> <p>13. Zehr Howard. The Little Book of Restorative Justice: Revised and Updated (2nd edition). Good Books, 2015. 112 p.</p>
Тривалість курсу	105 год.
Обсяг курсу	39 годин аудиторних занять. З них 13 годин лекцій та 26 годин практичних занять; 66 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент/студентка буде :</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підходи до розуміння відновного правосуддя, його переваги над офіційним правосуддям; - міжнародні стандарти та принципи відновного правосуддя; - форми відновного правосуддя; - поняття, принципи та моделі медіації як основної форми відновного правосуддя; - особливості процедури медіації між потерпілим та кримінальним правопорушником; - зарубіжний досвід впровадження медіації у кримінальному процесі. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати правові та психологічні підходи щодо можливості реалізації програм відновного правосуддя у конкретних правових ситуаціях; - аналізувати норми чинного законодавства, що стосуються відновного правосуддя і медіації у кримінальному процесі; - порівнювати норми національного законодавства у сфері відновного правосуддя із нормами законодавства зарубіжних країн; - використовувати набуті знання та навички у ході вирішення юридичних казусів у практичній діяльності; - використовувати набуті компетентності та техніки у практичній діяльності під час проведення медіації.
Ключові слова	кримінальне правопорушення, потерпілий, відновне правосуддя, кримінальний процес

Формат курсу	Очний (на час карантину – дистанційний)
	Проведення лекцій, практичних занять, консультації для кращого розуміння тем; самостійна робота
Теми	<p>Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни. Поняття, мета та значення відновного правосуддя</p> <p>Тема 2. Міжнародні стандарти та принципи відновного правосуддя, їх вплив на національне законодавство</p> <p>Тема 3. Форми відновного правосуддя та їх загальна характеристика</p> <p>Тема 4. Медіація як основна форма відновного правосуддя</p> <p>Тема 5. Запровадження медіації у кримінальний процес України</p> <p>Тема 6. Процедура медіації та роль медіатора</p> <p>Тема 7. Медіація у кримінальному процесі зарубіжних країн</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії держави і права, кримінального права, кримінального процесуального права.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, дискусія, пояснення, моделювання, виконання письмових завдань.
Необхідне обладнання	Необхідне обладнання для проведення презентацій
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні заняття : максимально 25 балів; - письмова робота (доповідь): максимально 25 балів; - модуль: максимально 50 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.</p> <p>Поточний контроль на практичних заняттях має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять: усне опитування студентів, вирішення завдань та задач із практичних проблем.</p> <p>Самостійна робота включає опрацювання складених на лекціях конспектів, вивчення рекомендованої літератури, підготовку питань, винесених для обговорення на практичних заняттях, а також підготовку доповідей (письмової роботи) з питань курсу «Теорія і практика відновного правосуддя». Доповідь оформлюється письмово, із зазначенням питання, що висвітлюється, прізвищем автора та заслуховується і обговорюється на практичних заняттях. На виступ відводиться 5-7 хвилин.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади</p>

	<p>можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять та активність у аудиторії є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за виконання/розв'язання письмових задач, виступи на практичних заняттях та ін. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Перелік питань, які виносяться для одержання підсумкової оцінки за залік будуть розміщені на веб-сторінці кафедри кримінального процесу та криміналістики.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>